

MALAYSIA

PENYATA RASMI PARLIMEN

Parliamentary Debates

KAMAR KHAS

Special Chamber

**PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGKAL KELIMA
MESYUARAT KETIGA**

K A N D U N G A N

UCAPAN DI BAWAH USUL BERKENAAN PERKARA TADBIR KERAJAAN [P.M. 17]:

- **Jejambat Lalu Lintas Diperlukan untuk
Persimpangan Bulatan Batu 7**
- YB. Puan Vivian Wong Shir Yee (*Sandakan*) (Halaman 1)
- **Hubungan Kerjasama Malaysia-India**
- YB. Tuan Sivakumar Varatharaju Naidu (*Batu Gajah*) (Halaman 3)

MALAYSIA
KAMAR KHAS
PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGGAL KELIMA
MESYUARAT KETIGA
Isnin, 3 Oktober 2022

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang

DOA

*[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohd Rashid Hasnon)
mempengerusikan Mesyuarat]*

UCAPAN DI BAWAH USUL
BERKENAAN PERKARA TADBIR KERAJAAN (P.M. 17)

**Jejambat Lalu Lintas Diperlukan
untuk Persimpangan Bulatan Batu 7**

2.34 ptg.

Puan Vivian Wong Shir Yee [Sandakan]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat Timbalan Menteri Kanan Kerja Raya, saya ingin membawa perhatian kepada Yang Berhormat tentang keperluan segera untuk menaik taraf persimpangan bulatan di Batu 7 kepada persimpangan jejambat bagi menyelesaikan kesesakan lalu lintas yang teruk di kawasan ini. Batu 7, Sandakan ya.

Tuan Yang di-Pertua, Bulatan Libaran ataupun lebih dikenali sebagai Bulatan Helang dan Bulatan Rimba, ataupun lebih dikenali sebagai Bulatan Buaya yang mana kedua-duanya terletak di Batu 7, Sandakan yang berjarak hanya 950 meter dianggap sebagai persimpangan lalu lintas paling sibuk di Sandakan.

Terdapat empat buah sekolah, 10 buah taman perumahan, banyak kawasan pusat perniagaan, klinik kesihatan, Kompleks Mahkamah Sandakan, Pusat Pentadbiran Persekutuan dan negeri dan begitu juga Lapangan Terbang Sandakan yang terletak sekitar dua kawasan persimpangan lalu lintas yang sibuk ini. Beribu-ribu pengguna jalan raya juga melalui dua bulatan ini setiap hari. Kesesakan lalu lintas yang sangat serius di lokasi ini juga turut melangkaui waktu puncak yang pada kebiasaan waktu pagi dan petang.

Tambahan pula, dua lokasi ini juga berisiko terdedah kepada kemalangan jalan raya kerana pengguna jalan raya bersaing untuk mendapatkan hak laluan untuk memasuki bulatan dan ini juga menjadikannya persimpangan lalu lintas yang berbahaya. Oleh itu saya ada menyediakan lampiran untuk Yang Berhormat Menteri tengok nanti, sangat mirip dengan lokasi di Sandakan. *[Sambil menunjukkan sekeping gambar]*

Sehubungan dengan itu, saya amat menyeru kepada Yang Berhormat Menteri Kanan untuk menaik taraf dua bulatan persimpangan ini kepada jejambat lalu lintas, *which is flyover*-lah – lalu lintas – bukan hanya akan mengurangkan dan mengatasi masalah kesesakan harian lalu lintas, tetapi juga untuk

menyediakan persekitaran yang lebih selamat untuk kesemua pengguna jalan raya, termasuk ribuan murid dan pelajar sekolah yang melalui jalan itu setiap hari. Sekian, terima kasih.

2.36 ptg.

Timbalan Menteri Kerja Raya [Datuk Arthur Joseph Kurup]: Selamat petang dan selamat sejahtera. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Kementerian ini mengambil maklum akan keprihatinan Ahli Yang Berhormat berhubung kesesakan lalu lintas di sekitar Bulatan Buaya dan Bulatan Helang di kawasan Batu 7, Sandakan serta cadangan supaya bulatan-bulatan tersebut dinaik taraf kepada persimpangan dengan pembinaan jejambat.

Semakan kementerian ini mendapati Bulatan Buaya terletak di Jalan Kota Kinabalu-Sandakan dan merupakan Laluan Persekutuan 22. Manakala, Bulatan Helang pula terletak di persimpangan di antara Jalan Airport, Jalan Lintas Utara dan Jalan Lintas Labuk yang mana jalan tersebut adalah Jalan Negeri.

Berdasarkan maklum balas daripada Jabatan Kerja Raya (JKR) Sabah, jajaran jalan antara Bulatan Buaya dan Bulatan Helang iaitu Jalan Lintas Labuk adalah Jalan Negeri dengan empat lorong dua hala (*four lane dual carriageway*) sepanjang 950 meter.

Jajaran ini didapati mengalami kesesakan yang tinggi pada waktu puncak disebabkan peranannya yang menghubungkan jalan utama iaitu Jalan Kota Kinabalu-Sandakan dengan kawasan yang padat dengan pembangunan serta terdapat Lapangan Terbang Sandakan.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, permohonan projek pembangunan di bawah *Rolling Plan* Rancangan Malaysia adalah berdasarkan senarai keutamaan yang diterima daripada kerajaan negeri. Kementerian ini mendapati tiada permohonan diterima daripada Kerajaan Negeri Sabah untuk menaik taraf Bulatan Buaya yang terletak di Jalan Persekutuan kepada jejambat dalam *Rolling Plan* 3 (RP3), Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMKe-12).

Berdasarkan Akta Jalan Persekutuan 1959 [Akta 376], bidang kuasa kementerian ini adalah tertakluk kepada Jalan Persekutuan sahaja. Selaras dengan Fasal 1, Perkara 80 Perlembagaan Persekutuan, kuasa Eksekutif Persekutuan atau negeri adalah tertakluk kepada perkara yang terletak di bawah bidang kuasa Persekutuan atau negeri yang disenaraikan dalam Jadual Kesembilan, Perlembagaan Persekutuan.

Sehubungan itu, apa-apa kos pembangunan yang melibatkan perkara di bawah senarai Persekutuan akan ditanggung oleh Kerajaan Persekutuan manakala apa-apa kos pembangunan yang melibatkan jalan negeri akan ditanggung oleh kerajaan negeri.

Cadangan menaik taraf Bulatan Helang kepada jejambat perlu dimohon melalui Kerajaan Sabah memandangkan jalan yang terlibat adalah jalan negeri. Walau bagaimanapun, cadangan tersebut boleh dimohon untuk dilaksanakan di bawah peruntukan pembangunan Persekutuan sekiranya jajaran jalan negeri di Bulatan Helang diwartakan kepada Jalan Persekutuan terlebih dahulu.

Kementerian ini akan meneliti cadangan projek ini apabila dimohon oleh Kerajaan Negeri Sabah dalam *Rolling Plan* yang akan datang dan akan diangkat untuk pertimbangan Agensi Pusat sekiranya memenuhi aspek teknikal untuk

dilaksanakan, tertakluk kepada keutamaan projek serta ketersediaan agihan peruntukan pembangunan. Sekian, terima kasih.

2.40 ptg.

Tuan Sivakumar Varatharaju Naidu [Batu Gajah]: Salam sejahtera, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih saya ucapkan kepada Yang Berhormat Menteri Luar Negeri yang sudi datang sendiri untuk menjawab beberapa persoalan yang saya akan bangkitkan berkaitan dengan hubungan kerjasama Malaysia dan India.

Tuan Yang di-Pertua, Malaysia dan India mempunyai hubungan dua hala sejak zaman silam lagi. Sejarah membuktikan bahawa wujudnya Kerajaan-kerajaan India yang menjajah tanah air ini. Hubungan perdagangan juga telah lama wujud di antara Malaysia dan India sejak ratusan tahun dahulu. Dalam zaman penjajahan British pula, pekerja-pekerja India telah dibawa masuk untuk bekerja dalam ladang getah dan sektor-sektor yang lain.

Hubungan Malaysia dan India masin terjalin dengan baik. Sebagai sebuah kuasa besar ekonomi di perantaraan Asia, India perlu diberi keutamaan dalam semua dasar-dasar luar negeri Malaysia. Kita tidak sepatutnya memandang ringan kemampuan India yang bakal menjadi salah satu kuasa ekonomi yang terbesar di dunia.

Oleh yang demikian, saya ingin mendapatkan beberapa input mengenai hubungan Malaysia-India ketika ini:

- (i) apakah dasar luar negeri Malaysia yang terkini terhadap negara India?;
- (ii) nyatakan secara terperinci mengenai sektor-sektor perdagangan dan komersial yang melibatkan Malaysia dan India. Berapakah imbalan perdagangan antara kedua-dua negara bagi tahun 2021 dan 2022;
- (iii) berapakah jumlah pelaburan India di negara kita? Nyatakan syarikat-syarikat yang membawa pelaburan yang besar? Adakah Malaysia juga turut melabur di India atau terlibat dalam melaksanakan apa-apa projek yang besar di negara itu?;
- (iv) sejauh manakah kedua-dua negara ini menjalani hubungan baik dalam sektor pendidikan? Apakah usaha-usaha sama pendidikan sedang dan akan dilaksanakan kedua-dua negara ini?;
- (v) berapakah jumlah warga Malaysia yang melancong ke India setiap tahun? Berapakah jumlah warga India yang melancong ke Malaysia setiap tahun?;
- (vi) nyatakan semua usaha-usaha diplomasi politik antara kedua-dua negara serta keberkesanan hubungan ini bagi kepentingan negara masing-masing;
- (vii) adakah sebarang hubungan daripada segi ketenteraan di antara kedua-dua negara seperti latihan dan urusan jual beli peralatan dan kelengkapan ketenteraan?;

- (viii) sejauh manakan hubungan erat yang terjalin antara Malaysia dan India dalam industri perfileman dan sektor-sektor seni budaya? Apakah perancangan kerajaan dalam sektor ini yang mempunyai potensi komersial yang tinggi?;
- (ix) bagaimanakah Malaysia dan India bekerjasama dalam bidang IT dan bioteknologi?; dan
- (x) apakah usahasama dan pemindahan teknologi serta kepakaran dalam sektor komoditi agro. Bagaimanakah kedua-dua negara ini menikmati keuntungan bersama melalui industri pertanian?

Tuan Yang di-Pertua saya mohon pencerahan daripada Yang Berhormat Menteri Luar Negeri. Sekian, terima kasih.

2.45 ptg.

Menteri Luar Negeri [Datuk Seri Saifuddin bin Abdullah]: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan berbanyak terima kasih kepada Yang Berhormat Batu Gajah atas pertanyaan yang dikemukakan.

Hubungan dan kerjasama akrab dua hala serta hubungan rakyat dengan rakyat antara Malaysia dan India telah terjalin sejak 65 tahun dahulu. Tahun ini merupakan ulang tahun ke-65 hubungan diplomatik antara kedua-dua negara. Kira-kira sebulan yang lalu pihak Kedutaan Besar India di Kuala Lumpur telah menganjurkan suatu jamuan makan malam meraikan ulang tahun tersebut dan saya telah menghadirinya.

Seperti soalan Yang Berhormat, hubungan antara Malaysia dan India, terutamanya daripada segi rakyat kepada ini telah berjaln beribu-ribu tahun yang lalu. Malah ia bukan saya oleh dikatakan hubungan bilateral yang rasmi, tetapi boleh ditakrifkan sebagai hubungan ketamadunan (*civilizational ties*), dengan izin. Sementara daripada segi hubungan pelbagai hala (*multilateral*), Malaysia berpegang kepada prinsip *multilateralisme* dan kita menginginkan dunia yang aman dan dunia yang aman bukan sahaja ditentukan oleh kuasa-kuasa besar. Kerana itu, kita melihat India sebagai sebuah kuasa Asia yang penting bagi melahirkan atau menghidupkan apa yang kita sebut 'dunia multipolar' (*multipolar world*) di mana ada keseimbangan kuasa-kuasa di dalam dunia ini dan tidaklah hanya ditentukan oleh lima kuasa besar sahaja.

Hubungan dan kerjasama dua hala Malaysia-India meliputi pelbagai spektrum termasuk politik, ekonomi dan perdagangan, pertahanan dan keselamatan, pelancongan dan pendidikan, kesihatan, sumber manusia dan pentadbiran awam. Pada tahun 2015, Malaysia dan India telah menaik taraf hubungan kepada Kerjasama Perkongsian Strategik Dipertingkatkan (*Enhanced Strategic Partnership*).

Bagi mengekalkan momentum hubungan strategik ini, saya telah mengadakan Mesyuarat Dua Hala Malaysia-India dengan rakan sejawat saya, Tuan Yang Terutama Dr. S. Jaishankar di New Delhi pada Jun 2022. Kami bersetuju untuk memperbaharui dan mempertingkatkan lagi hubungan dan kerjasama dua hala.

Dalam bidang perdagangan, kedua-dua negara memeterai Perjanjian Kerjasama Ekonomi Komprehensif Malaysia-India (MICECA) pada Februari 2011. India merupakan rakan dagang kesepuluh terbesar Malaysia di peringkat global,

destinasi eksport kelapan terbesar, dan sumber import kesepuluh terbesar. Purata jumlah perdagangan tahunan mencatatkan lebih USD 15 bilion bagi lima tahun berturut-turut.

India adalah merupakan negara pengimport ketiga terbesar dunia bagi minyak sawit Malaysia. India mengimport purata lebih tiga juta tan minyak sawit Malaysia bagi tempoh lima tahun yang lalu. India telah menyatakan hasrat untuk meningkatkan import tahunannya dari Malaysia sebanyak 2 juta tan lagi atau kira-kira 67 peratus berbanding purata lima tahun tersebut. Perbincangan sedang berjalan antara kedua-dua pihak.

Pada 2021, jumlah perdagangan meningkat 26.0 peratus kepada RM 69.73 bilion yakni daripada RM 55.33 pada tahun 2020. Jumlah eksport Malaysia meningkat sebanyak 48.7 persen kepada RM 45.20 bilion – dan ini berbanding RM 24.93 bilion pada 2020.

Dalam bidang pelaburan dari India ke Malaysia, sehingga Mac 2022, 271 pelaburan berjumlah RM9.4 bilion telah diluluskan. Pelaburan tersebut dijangka mewujudkan 27,000 pekerjaan dalam bidang tekstil, farmaseutikal, produk petroleum dan produk kimia.

Bagi Malaysia pula, lima syarikat terbesar negara di India iaitu Bumi Armada Berhad, Khazanah Nasional Berhad, UEM Builders Berhad, PETRONAS Lubricants International Sdn. Bhd, dan Tenaga Nasional Berhad melabur di India yang melibatkan jumlah USD 4.5 bilion. Pelaburan tersebut merangkumi bidang penyewaan dan pengendalian Penyimpanan Pengeluaran Terapung dan Pemunggaan, hospital, perbankan, beli-belah dalam talian, analisis data besar, pembinaan, pembuatan pelincir dan operasi loji kuasa.

Dalam bidang pendidikan, MOU mengenai kerjasama dalam bidang pengajian tinggi antara Malaysia dan India telah dimeterai pada Januari 2010 dan berkuat kuasa sehingga Januari 2020. Rundingan untuk memperbaharui MOU tersebut telah dimulakan.

Sehingga kini, terdapat 88 MOU yang ditandatangani antara institusi pengajian tinggi kedua-dua negara mencerminkan kerjasama rapat antara kedua-dua negara. Setakat Jun 2022, 3,569 pelajar India sedang menyambung pengajian di Malaysia manakala 591 pelajar Malaysia sedang melanjutkan pelajaran di India.

Di samping itu, India Institute of Technology (IIT) akan membuka kampus pertama di luar India dalam masa terdekat di Malaysia. Ia akan dikenali sebagai Indian International Institute of Technology. IIT adalah merupakan sebuah institusi pendidikan tinggi terkemuka India dalam bidang IT terutamanya dan juga dalam bidang-bidang yang lain. Ramai alumni IIT memainkan peranan penting di peringkat antarabangsa sebagai CEO syarikat gergasi teknologi global.

Dalam aspek diplomasi bahasa, Bahasa Melayu akan dimartabatkan di India dengan penubuhan Kursi Pengajian Bahasa Melayu di Jawarlal Nehru Universiti, sebuah universiti terkemuka India.

Pada masa yang sama daripada aspek budaya saya telah mengadakan libat urus dengan Pengerusi Majlis Perhubungan Kebudayaan India (*Indian Council For Cultural Relation*) pada Jun 2022. Ia untuk memperkasa diplomasi budaya di bawah kerangka dasar luar Malaysia dan melihat pelbagai bentuk kerjasama yang boleh dilaksanakan termasuklah dalam bidang-bidang seni budaya seperti filem, muzik dan sebagainya.

India merupakan antara pasaran penting bagi sektor pelancongan Malaysia. Bagi tempoh Januari-Jun 2022, jumlah pelancong India ke Malaysia telah meningkat sebanyak 71,841 orang.

Malaysia dan India terus berusaha mempertingkatkan hubungan pertahanan dan keselamatan melalui Mesyuarat Kerjasama Pertahanan Malaysia-India (MIDCOM) sejak tahun 1993. Mekanisme ini adalah untuk memudahkan perkongsian dan pertukaran idea dan pendapat antara kedua-dua pihak. India juga antara yang aktif melibatkan diri dalam beberapa aktiviti yang berkaitan dengan industri pertahanan di Malaysia.

Kesimpulannya Tuan Yang di-Pertua, hubungan antara Malaysia-India adalah penting dan dinamik. Malaysia akan terus bekerjasama dengan India terutamanya dalam usaha India ke arah negara maju menjelang 2047. Kerjasama ini akan melengkapkan aspirasi Malaysia untuk menjadi negara maju pada 2030.

Sebagai langkah ke hadapan, kedua-dua negara boleh meneroka bidang kerjasama baharu, antaranya ialah dalam bidang ekonomi digital dan dalam pembangunan teknologi IT. Terima kasih

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Ahli-ahli Yang Berhormat, Mesyuarat Kamar Khas ini ditangguhkan sehingga esok Selasa 4 Oktober 2022. Sekian, terima kasih, Ahli-ahli Yang Berhormat.

[Kamar Khas ditangguhkan pada pukul 2.55 petang]